

**Instytut Legislacji i Prac Parlamentarnych
Naczelnej Rady Adwokackiej**

ul. Świętojerska 16, 00-202 Warszawa
tel. 22 505 25 02, fax 22 505 08
e-mail: nra@nra.pl www.nra.pl

Warszawa, dnia 22 sierpnia 2025 r.

DA.023.126.2025
Dot. DL-V.454.1.2025

Pan
Arkadiusz Myrcha
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Sprawiedliwości

Szanowny Panie Ministrze,

Odpowiadając na pismo informujące o zamieszczeniu w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji projektu ustawy o mediatorach sądowych, akredytowanych ośrodkach mediacyjnych i Krajowym Rejestrze Mediatorów (UD237) i zawartą tam prośbę o zgłoszenie uwag w załączeniu przesyłam Opinię Instytutu Legislacji i Prac Parlamentarnych Naczelnej Rady Adwokackiej szczegółowo odnoszącą się do projektowanych rozwiązań.

Jednocześnie też, poniżej przedstawiam do rozważenia postulat Naczelnej Rady Adwokackiej, dotyczący uregulowania kwestii nieobjętej dziś opiniowanym projektem z prośbą o jego uwzględnienie jako dodatkowej uwagi NRA do projektu w dalszym jego procedowaniu.

Podjęcie przez ustawodawcę tematu jednolitego uregulowania instytucji mediatora sądowego stanowi niepowtarzalną okazję do refleksji nad zagadnieniami związanymi z przygotowaniem zawodowym osób, które mogą obecnie i będą mogły w przyszłości pełnić funkcję mediatorów. Instytucji mediacji, rozwijająca się od blisko 20 lat, kształtowana była regulacjami stanowiącymi de facto punktowe odpowiedzi na pojawiające się w praktyce rozwoju instytucji mediacji zadania i problemy.

Mediacje, na początku funkcjonowania zjawisko incydentalne, dziś powszechnie znane, z nowymi wyzwaniami i oczekiwaniami oraz miejscem w procedurach wymiaru sprawiedliwości, musi odpowiadać w konstrukcji oczekiwaniom i wymogom stawianym tej formie rozwiązywania

sporów obecnie. Instytucja mediacji kształtowana w obecnej formule nie akcentuje wymogu określonego przygotowania zawodowego osób zajmujących się mediacją. Spełnienie przez osoby fizyczne posiadające wykształcenie wyższe wymogu ukończenia określonych kursów i szkoleń oraz pozostałych formalnych wymogów, pozwala ubiegać się o wpis na listę mediatorów w obecnie funkcjonującym kształcie.

Tymczasem zmiany, które w okresie funkcjonowania mediacji zaszyły w obszarze wymiaru sprawiedliwości, spowodowały, że zdaniem Naczelnej Rady Adwokackiej przy tworzeniu kompleksowego rozwiązania legislacyjnego mającego uregulować status mediatorów sądowych, należy odpowiedzieć na pytanie – czy dopuszczanie do pełnienia funkcji mediatora sądowego osób z każdym wyższym wykształceniem, bez uwzględnienia kierunku ukończonych studiów, jest podstawą właściwego doboru osób, których rola w systemie wymiaru sprawiedliwości nieustająco wzrasta i ma coraz większe znaczenie?

W tym kontekście, biorąc pod uwagę zakres czynności mediatora i jego zadań, na czele z podstawowym zadaniem, jakim jest kształtowanie rozwiązań prawnych, które nie tylko zaspokajają oczekiwania kompromisowych ustaleń między stronami, ale przede wszystkim muszą odpowiadać prawu i zawierać postanowienia odpowiadające obowiązującym regulacjom prawnymi oraz, przede wszystkim, być wykonalne w rozumieniu konieczności prawnego egzekwowania tych postanowień, należy zadać pytanie – czy nie jest właściwym rozwiązaniem przyjęcie w opiniowanej regulacji rozwiązania, które w § 3 ust. 1 pkt 4 zostałoby uzupełnione w zakresie wymogów, które powinna spełnić osoba fizyczna, aby zostać mediatorem, poprzez dodanie, że osoba taka powinna posiadać wykształcenie wyższe obejmujące ukończenie studiów na kierunkach prawniczych.

Zakreślenie kręgu osób, które mogą uzyskać status mediatora poprzez wprowadzenie wymogu posiadania wykształcenia prawniczego, stanowiłoby rzeczywisty przejaw profesjonalizacji instytucji mediacji i ukształtowanie jej w sposób rzeczywiście wspomagający system wymiaru sprawiedliwości.

Proponowana zamiana jest tym bardziej godna rozważenia, że opiniowana ustawa przewiduje już mechanizm, który pozwala na dostosowanie stanu obecnego do projektowanego, poprzez możliwość uzupełnienia, w przypadku wszystkich osób będących mediatorami w chwili wyjścia w życie ustawy, kwalifikacji wymaganych nową ustawą. W projekcie, w art. 37, przewidziano bowiem, że osoby wpisane obecnie na listy stałych mediatorów lub do wykazów instytucji i osób uprawnionych do prowadzenia postępowań mediacyjnych na podstawie przepisów dotychczasowych, podlegają wpisowi do Krajowego Rejestru Mediatorów, o ile spełniają warunki m.in. art. 3 ust. 1 pkt 4 oraz złożą przewidziane w tym przepisie oświadczenie. W ust. 2 art. 37 przewidziano, że mediatorzy, którzy nie spełniają

wymogu art. 3 ust. 1 pkt 4, są zobowiązani, w terminie 7 lat od wejścia w życie ustawy, ukończyć studia w Rzeczypospolitej Polskiej, uzyskać co najmniej tytuł zawodowy licencjata lub zagraniczne studia uznawane w Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 4. Tak zaprojektowana możliwość uzupełnienia kwalifikacji wymaganych mediatorów w długim, bo aż 7-letnim, okresie od wejścia w życie ustawy, rozszerzona ewentualnie o doprecyzowane dotyczące uzyskania przez te osoby wykształcenia wyższego na kierunkach prawniczych kierunków pozwoliła by ukształtować instytucję mediacji w proponowanej przez NRA formule. Proponowane rozwiązanie to oczywiście długotrwały proces, który, oczywiście, nie pozbawia praw nabytych mediatorów, którzy w dniu wejścia w życie ustawy spełniają wszystkie przesłanki wpisu do Krajowego Rejestru Mediatorów, ale w perspektywie prowadzić będzie do rzeczywistej i pełnej profesjonalizacji instytucji mediacji.

Dyrektor
Instytutu Legislacji i Prac Parlamentarnych
przy Naczelnej Radzie Adwokackiej

Z poważaniem

Adw. Dorota Kulińska

Członek Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej

Dyrektor Instytutu Legislacji i Prac Parlamentarnych

Naczelnej Rady Adwokackiej

